
ŻYCIE NAUKOWE

Sprawozdania

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej pt. „System oświaty w Galicji 1772-1918 i jego rola w przemianach cywilizacyjnych”

Z inicjatywy Zakładu Historii Wychowania Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Zakładu Historii Oświaty i Kultury Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła się w dniach 29–31 maja 2006 roku konferencja naukowa na temat „System oświaty w Galicji 1772–1918 i jego rola w przemianach cywilizacyjnych”. Trzydniowe obrady, które miały miejsce w Ośrodku Szkoleniowym „Światowid” w Iwoniczu Zdroju, otworzył JM Rektor do spraw Nauki i Finasów Uniwersytetu Rzeszowskiego – prof. dr hab. Jerzy Kitowski. Celem konferencji było ukazanie roli, jaką odgrywała oświata w tworzeniu nowoczesnego społeczeństwa w XIX w. Obradami kierowali prof. dr hab. Julian Dybiec, prof. dr hab. Andrzej Meissner i ks. prof. dr hab. Stanisław Piech.

Zaproponowany temat obrad spotkał się z dużym zainteresowaniem pracowników naukowych zarówno uczelni krajowych, jak i zagranicznych, którzy przybyli z Uniwersytetu im. Komeńskiego w Bratysławie, Uniwersytetu Lwowskiego, Uniwersytetu w Iwanofrankiwsku, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Papieskiej Akademii Teologicznej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Wrocławskiego, Akademii im. J. Długosza w Częstochowie, Wyższej Szkoły Zarządzania Finansów we Wrocławiu oraz Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wystąpienia uczestników konferencji obejmowały kilka bloków tematycznych, ukazujących rozwój i rolę szkolnictwa ludowego, zawodowego, średniego i oświaty dorosłych w Galicji w rozwoju poszczególnych dziedzin życia społecznego związanych z nauką, oświatą i życiem ekonomicznym. Referujący ukazali ziemie zaboru austriackiego, jako teren działalności społeczników i filantropów, organizacji, towarzystw kulturalno-oświatowych i dobroczynnych, dzięki którym możliwe było kształtowanie się systemu opieki nad dzieckiem i rozwój życia kulturalnego. Oddzielne miejsce zajęły problemy szkolnictwa ukraińskiego i żydowskiego w procesie edukacji i kształtowania się świadomości narodowej tych społeczności. Uwzględnione też zostały problemy szkolnictwa słowackiego w świetle węgierskiej polityki oświatowej i szkolnictwa galicyjskiego w świetle polityki władz krajowych, a przede wszystkim Rady Szkolnej Krajowej.

Wygłoszone referaty dały więc możliwość ukazania różnorodnych funkcji oświaty, która w przemianach społecznych Galicji odegrała istotną rolę. Mimo wielu trudności

i zaniedbań szkolnictwo galicyjskie ulegało stopniowej ewolucji, stając się ważnym czynnikiem przemian cywilizacyjnych, które w Galicji przybrały na sile na przełomie XIX i XX wieku. Rola oświaty polegała też, a może przede wszystkim, na upowszechnianiu osiągnięć nauki, popularyzowaniu nowatorskich poglądów i idei, co zawsze leży u podstaw wszelkich przeobrażeń społecznych, politycznych i kulturowych. Odwołując się do określenia prof. dr hab. Juliana Dybca, konferencja stanowiła również inwentaryzację dorobku oświatowego Galicji w latach 1172–1918, dzięki temu, że problematyka referatów uwzględniała prawie wszystkie dziedziny ówczesnej oświaty.

Dobłą tradycją rzeszowskich konferencji stało się łączenie naukowej refleksji teoretycznej z czynnym uczestnictwem w planowanej przez organizatorów wycieczce, współgrającej z tematem obrad i dyskusji. Uczestnicy zaproszeni zostali do zwiedzania Ziemi Krośnieńskiej, zwłaszcza tych miejsc, które stały się świadectwem kulturowego, edukacyjnego i wychowawczego dorobku Galicji. Trasa wycieczki prowadziła przez Miejsce Piastowe, które trwale zapisało się w praktyce pedagogicznej dzięki prowadzonej tam pracy wychowawczo-resocjalizacyjnej przez księdza Bronisława Markiewicza. Następnym etapem była krośnieńska Starówka z byłym kolegium jezuickim i Krajową Szkołą Tkacką. Z osobą I. Łukasiewicza związane było unikatowa kolekcja lamp naftowych w miejscowym Muzeum oraz Skansen Przemysłu Naftowego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce. Miejscowy przemysł reprezentowała Krośnieńska Huta Szkła, gdzie zapoznano się z produkcją wyrobów szklanych wyrabianych ręcznie.

Warto nadmienić, że obecne obrady stanowią kontynuację konferencji naukowych o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym, organizowanych przez Zakład Historii Wychowania Instytutu Pedagogiki w WSP w Rzeszowie. Były to: „Stan badań nad dziejami oświaty w Galicji” (1986), „Myśl pedagogiczna w Galicji” (1995), „Myśl pedagogiczna ks. Bronisława Markiewicza” (1996), „Pedagogika Nowego Wychowania” ze szczególnym uwzględnieniem zaboru austriackiego (1998). Ponadto Zakład włączył się w przygotowanie międzynarodowej konferencji zorganizowanej w 1992 r. przez władze uczelni pt. „Galicja i jej dziedzictwo”, w ramach której funkcjonowała oddzielna sekcja poświęcona oświacie galicyjskiej. Materiały pokonferencyjne ukazały się drukiem, w tym część we wspomnianej serii wydawniczej.

Ewa Barnaś-Baran

Studenci przeciwko barierom

W dniach 18–20 maja 2006 r. obyło się, w pomieszczeniach ślubickiego Collegium Polonicum, III Polsko-Niemieckie Forum Studenckie, tym razem pod hasłem: „**Przeciwko barierom w myśleniu**” – *Łużyce w Ślubicach*. Była to okazja do spotkania i wymiany doświadczeń dla pracowników nauki i studentów, którzy tematem Łużyc i szerzej, problematyką mniejszości narodowych w zjednoczonej Europie, zajmują się na co dzień.

Niekiedy zainteresowanie to wynika z charakteru uczelni lub poszczególnych wydziałów. Bywa też, że bliskość tematu „pogranicza” jest efektem charakterystycznego, pogranicznego właśnie, położenia uczelni. Stąd też lista placówek reprezentowanych na